

Hørings svar fra Fagskolen Diakonova til endringer i lov og forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning

Fagskolen Diakonova viser til høringsbrev av 22.06.2023. Fagskolen Diakonova støtter de fleste av endringene foreslått i høringen. Flere av forslagene i høringen innebærer en harmonisering mellom lov om høyere yrkesfaglig utdanning og lov om universiteter og høyskoler. Fagskolen Diakonova vurderer det positivt at studenter har tilsvarende rettigheter og plikter i høyere yrkesfaglig utdanning som i høyere utdanning. I det følgende kommenterer vi de enkelte kapitlene i høringsnotatet.

Institusjonsakkreditering

Fagskolen Diakonova støtter forslaget om at fagskolene skal kunne søke om institusjonsakkreditering. På denne måten kan fagskolene få fullmakt til å etablere, endre og legge ned utdanninger uavhengig av fagområde, og bidra til mer fleksibilitet og omstillingstakt. Institusjonsakkreditering kan bidra til kortere saksbehandlingstid, og NOKUT kan rette fokus på å ha et jevnlig tilsyn av institusjonene heller enn å bruke ressurser på å akkreditere søknader om både enkelttilbud og fagområde.

Det er imidlertid betenkelig at det skal stilles høyere krav til å oppnå institusjonsakkreditering ved en fagskole, enn ved en høyskole. Fagskolene har de siste årene vist at de holder høy kvalitet og det bør stilles de samme kravene til fagskoler som til høyskoler. NOKUTs veileder om Akkreditering som høyskole sier at «Institusjonen skal ha akkreditering for minst ett studietilbud som gir rett til å tildele lavere grad alene, og ha uteksaminert lavere grads kandidater i minst tre år». Her er NOKUTs [Veiledning Akkreditering som høyskole \(PDF\)](#).

Fagskolen Diakonova støtter departementets forslag om at vilkår og kriterier for en institusjonsakkreditering må forskriftsfestes, og henviser til vilkår for institusjonsakkreditering innen høyere utdanning jmf. NOKUTs veileder om Akkreditering som høyskole, og kravene som stilles til å bli institusjonsakkreditert som høyskole.

I oversikten under listes kravene til akkreditering som høyskole, med forslag til tilpasninger for institusjonsakkreditering for fagskole:

1. *Institusjonens primærvirksomhet skal være høyere utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling.*
Erstattes med: Institusjonens primærvirksomhet skal være høyere yrkesfaglig utdanning, faglig utviklingsarbeid og formidling.
2. *Institusjonen skal ha en strategi for utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.*
Erstattes med: Institusjonen skal ha en strategi for utdanning og faglig utviklingsarbeid.
3. *Institusjonens systematiske kvalitetsarbeid skal være godkjent av NOKUT.*
Beholdes.
4. *Institusjonen skal ha ansatte i undervisnings- og forskerstillinger på sentrale fagområder som inngår i studietilbudene.*

Erstattes med: Institusjonen skal ha ansatte i undervisnings- og faglige utviklingsstillinger på sentrale områder som inngår i studietilbudene.

5. *Institusjonen skal ha en relevant kompetanseprofil, og den samlede kompetansen skal være på nivå med sammenlignbare institusjoner i samme institusjonskategori.*

Beholdes.

6. *Institusjonen skal ha akkreditering for minst ett studietilbud som gir rett til å tildele lavere grad alene, og ha uteksaminert lavere grads kandidater i minst tre år.*

Beholdes

7. *Institusjonen skal ha et jevnlig opptak av studenter og et tilfredsstillende antall kandidater som fullfører til normert tid.*

Beholdes.

8. *Institusjonen skal ha utdanning, stabil forskningsvirksomhet eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy kvalitet.*

Erstattes med: Institusjonen skal ha utdanning og faglig utviklingsarbeid av høy kvalitet.

9. *Institusjonen skal ha et faglig nivå innen utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid som er i samsvar med kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling for høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-5 til § 3-7.*

Erstattes med: Institusjonen skal ha et faglig nivå innen utdanning og faglig utviklingsarbeid som er i samsvar med kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling for høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-5 til § 3-7.

10. *Institusjonens forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten.*

Erstattes med: Institusjonens faglige utviklingsarbeid skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten.

11. *Institusjonen skal være tilknyttet nasjonale og internasjonale nettverk innenfor høyere utdanning og forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.*

Erstattes med: Institusjonen skal være tilknyttet nasjonale og internasjonale nettverk innenfor høyere yrkesfaglig utdanning og faglig utviklingsarbeid.

12. *NOKUT skal gjennomføre en helhetlig vurdering av om institusjonens organisering, kvalitetsarbeid og resultater er tilstrekkelig til at institusjonen kan bære fullmaktene institusjonsakkrediteringen gir. Institusjonen skal dokumentere at kravene i lover og forskrifter er oppfylt.*

Beholdes.

Unntak fra reglene i fagskoleloven

Fagskolen Diakonova støtter departementets forslag om endring av fagskoleloven § 2 og nytt fjerde ledd i § 16 om en generell unntakshjemmel, og ser det som hensiktsmessig at lovverket tilpasses. Dette for at Forsvarets utdanninger kan akkrediteres som fagskoleutdanninger. Det må imidlertid stilles krav til at unntak gis i begrenset omfang og at terskelen for å gi unntak fra loven bør være høy.

Dispensasjon fra kravet om fullført og bestått videregående opplæring for opptak til fagskoleutdanning

Fagskolen Diakonova støtter forslaget til tillegg i fagskoleloven § 16 tredje ledd og fagskoleforskriften § 7b og 7 tredje ledd. Dersom en søker ikke er i stand til å dekke enkelte av kravene til fullført og bestått videregående opplæring, bør den kunne i spesielle tilfeller få unntak fra kravet. Dette innebærer at kandidater med varig sykdom, funksjonshemming eller lignende som gjør at den ikke er

i stand til å dekke enkelte av kravene til fullført og bestått videregående opplæring i alle fag, kan innvilges dispensasjon. Det bør ikke kunne gis dispensasjon fra spesielle opptakskrav. Det bør foreligge dokumentasjon fra sakkyndig på at kandidaten ikke klarer å oppnå kravet om fullført og bestått videregående opplæring. Dette vil være en viktig hjemmel for de få dette vil gjelde.

Rett til permisjon for fagskolestudenter

Fagskolen Diakonova støtter forslaget om å ta inn en generell rett til permisjon for fagskolestudenter, noe som vil bidra til likebehandling av studenter i høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning. Bestemmelsen om at ordlyden i § 28 når det gjelder barnets andre forelder gjøres kjønnsnøytral fra dagens «far», støttes.

Rett til å varsle om kritikkverdige forhold og forbud mot gjengjeldelse

Departementet foreslår et forbud mot gjengjeldelse ved varsling. Fagskolen Diakonova støtter endringene i § 15 som fastslår studenters rett til å varsle om kritikkverdige forhold og forbud mot gjengjeldelse ved varsling.

Søknadskarantene ved avvisning eller avslag

Departementet foreslår å ta inn en regel om søknadskarantene i forbindelse med akkreditering i fagskoleloven § 5. Fagskolen Diakonova støtter forslaget.

Studiepoeng

Fagskolen Diakonova støtter departementets forslag til definisjon av studiepoeng i ny § 17 a. Studiepoeng er av sentral betydning for studentene og studiepoeng fra HYU må være likeverdig med studiepoeng fra UH. Dette må komme klart fram av lov- og regelverket.

Systematisk kontroll med vilkår for akkreditering

Departementet ønsker å tydeliggjøre at styrets plikt til å sørge for at virksomheten drives i samsvar med gjeldende lover og regler også inkluderer vilkår for akkreditering, som del av fagskolenes interne kvalitetsarbeid. Fagskolen Diakonova støtter forslaget om å tydeliggjøre styrets plikt til å sørge for at virksomheten drives i samsvar med lover og regler, inkludert vilkårene for akkreditering.

NOKUTs tilsyn og saksbehandlingsregler

Fagskolen Diakonova støtter at det tas inn et innledende første ledd i forslaget til ny § 5 a i fagskoleloven som regulerer at NOKUT skal føre tilsyn med fagskolenes kvalitetsarbeid og med at fagskoler, fagområder og eksisterende fagskoleutdanninger oppfyller vilkårene for akkreditering.

Fagskolen Diakonova støtter imidlertid ikke forslaget til ny § 5 a, tredje ledd, annet punktum og fjerde ledd første punktum. Vi mener det er uklart og oppfatter forslaget slik at NOKUT kan beslutte at fagskolen kan miste retten til å få behandlet søknader om akkreditering og retten til selv å opprette nye utdanninger, allerede etter første tilsyn. Dette både etter tilsyn med kvalitetsarbeidet og etter tilsyn med kriterier for akkreditering.

Fagskolen Diakonova mener som flere andre fagskoler at det vil være rimelig å gi en fagskole, som etter tilsyn har fått pålegg om retting, en frist til å gjennomføre rettingen før det kan vedtas bortfall av retten til å få behandlet nye søknader om akkreditering og retten til å opprette nye utdanninger. Vi mener at prinsippet i dagens fagskoleforskrift § 49 (4) og (5) og § 50 (2) burde ligge til grunn for forslaget til ny lovbestemmelse i § 5 a, og dermed at tap av rett til å få behandlet nye søknader om

akkreditering og retten til å opprette nye utdanninger først kan inntreffe dersom retting av forhold som er avdekket i tilsyn ikke er gjennomført innen ett år.

Dersom hjemmelen benyttes hyppig, bør departementet og NOKUT sette inn veiledende tiltak. HYU er en sektor der det er ønskelig å ha mulighet til raskt å bygge opp utdanningstilbud for å speile behov i arbeidslivet. Unødig forsinkelser i igangsettelse av utdanningstilbud, er derfor uheldig både for arbeidslivet som har behov for spesifikk kompetanse og for den enkelte. En annen grunn til at bestemmelsen om karantene kan være uheldig, er at fagskolesektoren er under oppbygging. Det er et politisk mål at sektoren skal bygges opp. I det ligger det også at det er miljøer med mindre erfaring som søker om akkrediteringer. Disse bør primært møtes med veiledning og støtte fremfor karantenebestemmelser.

Fagskolen Diakonova støtter endringene som er foreslått for

- Begrepet akkreditering
- Vilkår for treårig fagskoleutdanning
- Skikkethet og skikkethetsnemnd
- Falske dokumenter ved søknad om opptak og om godkjenning av utenlandsk utdanning
- Behandling av personopplysninger

Tillegg: Fagskolene har tradisjon for å snu seg rundt raskt for å møte arbeidslivets behov for kompetanse. Fagskolen har også bevist at de kan gjøre dette uten at det går ut over kvaliteten på utdanningstilbudene og kvaliteten på undervisningen. Flere av forslagene i høringen innebærer en harmonisering mellom lov om høyere yrkesfaglig utdanning og lov om universiteter og høyskoler. Fagskolen Diakonova vurderer i utgangspunktet dette som positivt. Det må derimot ikke bli slik at endring i lov- og regelverk gjør at fagskolene tillempes oppgaver til administrativt kvalitetsarbeid som gjør at denne fleksibiliteten settes i fare i en allerede underfinansiert sektor. Fagskolene må settes økonomisk i stand til å gjøre dette selv. Det er viktig at fagskolene får tilført midler uten at NOKUT mister sine midler. Det er viktig at både fagskolene og NOKUT får tilført midler til å være økonomisk i stand til å utføre det merarbeidet som vil komme av endringene.